

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра теорії і методики початкової освіти

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА
підготовки бакалавра
спеціальності 013 Початкова освіта
освітньо-професійної програми Початкова освіта

Луцьк – 2023

Сyllabus освітнього компонента «ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА»
підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 013
Початкова освіта, освітньо-професійною програмою Початкова освіта.

Розробники:

Буднік С.В., доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук

Коцун Б.Б., доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Вітюк В.В.

Сyllabus освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії і
методики початкової освіти
протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Пріма Р.М.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	01 Освіта / Педагогіка 013 Початкова освіта Початкова освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів: 180/6		Рік навчання – 1
		Семестр – 1, 2
ІНДЗ: <u>немає</u>		Лекції – 44 год
		Практичні (семінарські) – 40 год Лабораторні – 20 год
		Самостійна робота – 62 год
		Консультації – 14 год
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання	Українська	

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: Буднік Світлана Василівна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація: 0976003710, akva_svitlanka@ukr.net

Дні занять: розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:
<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

Прізвище, ім'я та по батькові: Коцун Борис Борисович

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри теорії і методики початкової освіти

Контактна інформація: kocun.boris@ukr.net, kocun.boris@vnu.edu.ua ,

Дні занять: розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:
<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

Анотація освітнього компонента. Зміст ОК «Основи природознавства» є комплексним і розглядає компоненти живої і неживої природи Землі у їх єдності, взаємозв'язку та оцінює їх з екологічної точки зору. В силабусі реалізовано специфічні принципи формування природознавчих знань - краєзнавчий, країнознавчий, фенологічний.

Пререквізити: здобувачі вищої освіти повинні мати базовий рівень компетентностей з біології та географії.

Постреквізити: знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення цього освітнього компонента, необхідні для вивчення ОК «Методика навчання природничої освітньої галузі», проходження педагогічної практики та атестації.

Мета освітнього компонента – забезпечити бакалаврів необхідним обсягом теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм у майбутній педагогічній діяльності ефективно формувати природознавчу компетентність учнів початкових класів згідно з вимогами Нової української школи, організувати природоохоронну діяльність, посилюючи для молодших школярів, здійснювати їх виховання засобами природи рідного краю.

Основні завдання: у результаті вивчення ОК бакалаври повинні засвоїти основні природознавчі поняття, знати суть процесів, що відбуваються в географічній оболонці Землі, мати чіткі уявлення про різноманітність рослин і тварин, їх значенням у біосфері планети,

взаємозв'язки між ними та навколишнім середовищем, усвідомити необхідність раціонального природокористування для реалізації компетентісно орієнтованого навчання у початковій школі.

4. Результати навчання (компетентності)

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.
Загальні компетентності	<p>ЗК-4. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК-10. Здатність безпечно та ефективно застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в майбутній професійній діяльності, зокрема в умовах дистанційного навчання, в особистісному розвитку та життєвих ситуаціях.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.</p> <p>СК-3.3. Природнича компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих природничо-наукових знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичною основою побудови змісту природничої освітньої галузі початкової освіти.</p> <p>СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність</p> <p>СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.</p> <p>СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.</p> <p>СК-14. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби, умови та ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя.</p>
Програмні результати навчання	
ПРН-04	Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.
ПРН-05	Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.
ПРН-06	Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН-12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПРН-13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.
ПРН-17	Здійснювати проектування цілісного освітнього процесу в початковій школі, створювати сприятливі умови для виховання базових духовних цінностей, соціально-значущих якостей особистості, розвитку soft skills в усіх учасників освітнього процесу, застосовуючи традиційні та інноваційні підходи до навчання, сучасний педагогічний досвід, освітні практики відповідно до Концепції НУШ та викликів сьогодення.
ПРН-18	Укладати особистісну траєкторію безперервного професійного розвитку майбутнього вчителя початкових класів та впроваджувати її для успішної самореалізації, самовдосконалення та кар'єрного зростання як педагога Нової української школи.

Soft skills: вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Самост. робота	Конс.	*Методи навчання	**Форми, методи оцінювання/ Бали
Змістовий модуль 1. Основи землезнавства								
Тема 1. Вступ. Земля і Всесвіт.	1	1					РП, ЕБ, РНМД	УЮ, РК
Тема 2. План і карта.	10	1		5	3	1	РП, ЕБ, ПР РНМД	УЮ, УФО, РК – 2 б.
Тема 3. Внутрішня будова Землі. Літосфера.	7	2		2	3		РП, ЕБ, ПР, РНМД	УЮ, УФО, РК – 1 б.
Тема 4. Мінерали та гірські породи. Корисні копалини.	8	2		3	3		РП, ЕБ, РНМД, ДС	УЮ, УФО, РК – 1 б.
Тема 5. Гідросфера. Світовий океан.	8	3		2	3		КМ, СП, РП, ЕБ, ДС, РНМД,	УЮ, УФО, Т, РК – 1 б.
Тема 6. Гідросфера. Води суші	9	3		2	3	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1 б.
Тема 7. Атмосфера. Погода і клімат.	9	3		2	3	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, РК – 1 б.
Тема 8. Біосфера	10	3		4	2	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 2 б.
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>62</i>	<i>18</i>		<i>20</i>	<i>20</i>	<i>4</i>		<i>10 б.</i>

Змістовий модуль 2. Біологія рослин								
Тема 9. Будова рослинного організму.	11	2	4		4	1	РП, ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
Тема 10. Споріві рослини.	11	2	4		4	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
Тема 11. Гриби та Лишайники.	11	2	4		4	1	РП, ПФ, ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
Тема 12. Голоносінні рослини.	11	2	4		4	1	РП, КМ, ТВПР, ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
Тема 13. Квіткові рослини.	11	2	4		4	1	РП, КМ, РК, ЕБ, СП, ДС, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>55</i>	<i>10</i>	<i>20</i>		<i>20</i>	<i>5</i>		<i>15 б.</i>
Змістовий модуль 3. Біологія тварин								
Тема 14. Типи: Одноклітинні, Губки, Кишковопорожнинні.	5	2	2		1		РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1 б.
Тема 15. Типи Плоскі, Круглі, Кільчасті черви.	5	2	2		1		РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1 б.
Тема 16. Молюски.	6	2	2		2		РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1 б.
Тема 17. Тип Членистоногі.	7	2	2		3		РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1,5 б.
Тема 18. Тип Хордові. Клас Риби.	9	2	2		4	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1,5 б.
Тема 19. Клас Земноводні. Клас Плазуни.	8	2	2		3	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1,5 б.
Тема 20. Клас Птахи.	8	1	2		4	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 1,5 б.
Тема 21. Клас Ссавці.	11	2	4		4	1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
Тема 22. Охорона рослин та тварин України. Червона книга України.	6	1	4			1	РП, ПР ЕБ, РНМД	УЮ, УФО, Т, РК – 3 б.
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	<i>63</i>	<i>16</i>	<i>20</i>		<i>22</i>	<i>5</i>		<i>15 б.</i>
Види підсумкових робіт								Бал
Модульна контрольна робота 1								20 б.
Модульна контрольна робота 2								20 б.
Модульна контрольна робота 3								20 б.
Всього годин/Балів	180	44	40	20	62	14		100 балів

6. Завдання для самостійного опрацювання

Тема	К-сть годин
Тема 1. Вступ. Земля і Всесвіт.	2
Тема 2. План і карта. Читання карт і планів	2
Тема 3. Внутрішня будова Землі. Поняття про літосферу.	2
Тема 4. Мінерали та гірські породи. Корисні копалини.	2
Тема 5. Гідросфера. Світовий океан.	2
Тема 6. Гідросфера. Води суші.	2
Тема 7. Атмосфера. Погода і клімат.	2
Тема 8. Біосфера та географічна оболонка.	2
Тема 9. Будова рослинного організму.	3
Тема 10. Споріві рослини.	3
Тема 11. Гриби та Лишайники.	3
Тема 12. Голоносінні рослини.	3
Тема 13. Квіткові рослини.	3
Тема 14. Типи: Одноклітинні, Губки, Кишкочопорожнинні.	3
Тема 15. Типи Плоскі, Круглі, Кільчасті черви.	3
Тема 16. Молюски.	3
Тема 17. Тип Членистоногі.	3
Тема 18. Тип Хордові. Клас Риби.	3
Тема 19. Клас Земноводні. Клас Плазуни.	3
Тема 20. Клас Птахи.	3
Тема 21. Клас Ссавці.	3
Тема 22. Охорона рослин та тварин України. Червона книга України.	3
Підготовка до МКР 1, 2, 3	14
Разом	62

* **Методи навчання**

Традиційні

за джерелом знань

– словесні: РП – розповідь, ПС – пояснення, Б – бесіда (ЕБ – евристична, РБ – репродуктивна, ВБ – вступна, ПтБ – поточна, ПдБ – підсумкова), І – інструктаж (ВІ – вступний, ПтІ – поточний, ПдІ – підсумковий), РП/К – робота з підручником/книгою, РІД – робота з інтернет-джерелами, РНМД – робота з навчально-методичними й науково-інформаційними джерелами, РІВ – робота з інструментами візуалізації (таблицями, схемами, інтелект-картами, інфографікою, картами часу і т. ін.);

– наочні: ІЛ – ілюстрування, ДМ – демонстрування, СП – спостереження;

– практичні: РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ВПР – вправи (РВПР – репродуктивні, ПВПР – продуктивні, КВПР – конструктивні, ТВПР – творчі), ДР – дослідні роботи, ЗД – завдання, ЗВ – звіти

за характером пізнавальної діяльності студентів

ПІ – пояснювально-ілюстративні, РП – репродуктивні, ПВНМ – проблемний виклад навчального матеріалу, ЧП – частково-пошукові, ДС – дослідницькі

Інноваційні: ДС – дискусія, ДБ – дебати, ПФ – портфоліо, МД – моделювання, МШ – мозковий штурм, НВ – навчаючи-вчуся, ТШ – ток-шоу, КМ – кейс-метод, ПР – проект, КВ – вебквест, квест, КБ – кубування за Б. Блумом, РЗБ – ромашка запитань Б. Блума, ДЩ – двосторонній щоденник, МДН – методи дистанційного навчання, МЕН – методи електронного навчання, ММН – методи мобільного навчання, МЗН – методи змішаного навчання, МКН – методи кооперативного навчання.

** **Форми оцінювання:** усна (У), письмова (П).

** **Методи оцінювання:** УІО/ПІО – усне/письмове індивідуальне опитування, УФО/ПФО – усне/письмове фронтальне опитування, Т – тестування, МКР – модульна контрольна робота, МПК – метод програмованого контролю, МППВПР/ЗД – метод практичної перевірки вправ/завдань, МСК – метод самоконтролю, МСО – метод самооцінки.

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента. Оцінювання знань здобувачів освіти з ОК «Основи природознавства» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до [Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою; 40 балів – поточне оцінювання, 60 балів – підсумкове оцінювання (екзамен).

Поточний контроль здійснено під час проведення практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема усне опитування, захист проєктів, лабораторних занять, виступи на практичних заняттях, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальна кількість балів за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного балу, однак при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати 40 балів.

Таблиця 2

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти під час аудиторних (практичних) занять

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
2	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
1,5	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
1	Здобувач/здобувачка освіти має фрагментарні знання, здатний/-а відтворити меншу частину навчального матеріалу, під час відповіді припускається суттєвих фактичних помилок. Практичні завдання виконано, проте наявна значна кількість помилок і неточностей.

0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань.
---	---

Таблиця 3

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти під час аудиторних (лабораторних) занять

К-сть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
2	Здобувач/здобувачка освіти засвідчив/-ла осмислене розуміння теоретичних і практичних положень, матеріал висвітлює правильно, чітко, логічно, послідовно. Здобувач/здобувачка освіти вільно оперує науковою термінологією, системно усвідомлює нові для нього/неї факти, поняття, терміни, аргументовано висловлює власну думку, використовуючи основну та додаткову літературу, матеріали вебінарів, тренінгів, досвід учителів початкових класів. Здобувач/здобувачка освіти володіє загальними та спеціальними компетентностями, уміє їх застосовувати в нестандартних педагогічних ситуаціях. Знання, вміння, навички, компетентності здобувача освіти/здобувачки освіти відповідають очікуваним результатам навчання.
1	Здобувач/здобувачка освіти володіє системними знаннями, вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, добре володіє термінологією, опрацював/-ла основну та додаткову рекомендовану літературу, вміє аналізувати, встановлювати суттєві зв'язки між явищами та фактами, наводити власні приклади, робити висновки. Відповідь в цілому логічно обґрунтована, повна, проте наявні окремі несуттєві помилки, неточності. Практичні завдання виконано на достатньому рівні.
0,5	Здобувач/здобувачка освіти виявляє часткове розуміння основних положень теоретичного матеріалу, нездатний/-а до обґрунтування та аргументації відповіді, недостатньо володіє категорійним апаратом, не використовує додаткову літературу. Практичні завдання виконано, проте наявні помилки, неточності.
0	Здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем/здобувачкою освіти модульного контрольного завдання та проводиться або під час навчального заняття (його частини), або поза розкладом згідно за окремим графіком. Форма проведення, кількість модульних контрольних робіт зазначаються в силабусі (програмі) відповідного освітнього компонента. Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить не більше як 60.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувача освіти у формі обов'язкового складання екзамену.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента виставляється без складання іспиту за результатами поточного і модульного контролю у випадку, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом, і набрав при цьому не менше як 75 балів. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти за згодою здобувача вищої освіти.

Політика щодо відвідування занять

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані загальні та фахові компетентності, вчасно та якісно виконати завдання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач/здобувачка освіти відсутній/-я з поважних причин (хвороба, працевлаштування за фахом, навчання з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування, технічна проблема й неможливість приєднатися до дистанційного заняття і т. ін.), він/вона може скласти

викладачеві пропущений матеріал у день консультації викладача відповідно до графіка, затвердженого на засіданні кафедри теорії і методики початкової освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Повторне складання екзаменів допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності відповідно до норм загальнолюдських та європейських цінностей, Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про запобігання корупції», Цивільного Кодексу України, Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких фактів – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Перелік питань до екзамену

1. Поняття про географічну оболонку планети, її склад і межі.
2. Склад і будова Всесвіту.
3. Зірки, їх види.
4. Галактики, види галактик.
5. Сонячна система, її склад і будова.
6. Планети типу Землі, їх характерні риси.
7. Планети гіганти, їх характеристика.
8. Астероїди.
9. Комети.
10. Метеорна речовина.
11. Місяць, фази Місяця.
12. Затемнення Сонця.
13. Затемнення Місяця.
14. Як змінювались уявлення про форму Землі?
15. Форма і розміри Землі, їх значення.
16. Обертання Землі навколо осі, його наслідки.
17. Рух Землі навколо Сонця, його наслідки.

18. День літнього сонцестояння.
19. День зимового сонцестояння.
20. День весняного рівнодення.
21. День осіннього рівнодення.
22. Час і календар.
23. План і карта, їх спільні риси.
24. План і карта, їх відмінні риси.
25. Способи зображення об'єктів на карті.
26. Масштаб, його види. Класифікація карт за масштабом.
27. Картографічні проекції, їх види. Класифікація карт за спотвореннями.
28. Географічна сітка, її елементи і значення.
29. Географічні координати.
30. Поняття про план і карту, їх значення.
31. Робота з картографічними джерелами знань.
32. Внутрішня будова Землі, її вплив на географічну оболонку.
33. Літосфера і земна кора, її значення.
34. Земний магнетизм, його значення.
35. Мінерали, їх властивості та значення.
36. Гірські породи, їх класифікація за утворенням.
37. Характеристика осадових гірських порід.
38. Корисні копалини, їх класифікація та значення.
39. Поняття про рельєф, його значення. Планетарні форми рельєфу.
40. Рівнинний рельєф.
41. Гірський рельєф.
42. Землетруси, їх поширення і значення
43. Вулканізм, його поширення і значення.
44. Рельєфоутворююча роль текучих вод.
45. Рельєфоутворююча роль підземних вод.
46. Еолові форми рельєфу.
47. Атмосфера, її походження, сучасний склад і будова, значення.
48. Нагрівання атмосфери. Сонячна радіація, альbedo.
49. Особливості нагрівання суші і води. Зміна температури повітря з висотою і широтою.
50. Вода в атмосфері, вологість повітря, її види.
51. Атмосферні опади, їх утворення. Коефіцієнт зволоження.
52. Атмосферний тиск. Вітер, види вітрів.
53. Поняття про погоду, її значення. Погода в циклонах і антициклонах.
54. Клімат, кліматотворчі фактори. Значення клімату.
55. Типи клімату, кліматичні пояси і області. Зміни клімату.
56. Забруднення атмосфери, його наслідки. Охорона атмосфери.
57. Поняття про гідросферу, її склад і значення.
58. Властивості води, їх значення.
59. Кругообіг води на планеті, його значення.
60. Світовий океан, його склад.
61. Рельєф океанічного дна. Острови, їх види.
62. Властивості океанічних вод.
63. Значення Світового океану, його ресурси та охорона.
64. Ріки, річкові системи і басейни.
65. Живлення і режим річок. Значення річок.
66. Підземні води, їх види і значення.
67. Озера, їх види і значення.
68. Болота, їх види і значення. Меліорація боліт, її наслідки.
69. Поняття про біосферу. Роль живих організмів у розвитку оболонок планети.
70. Грунт, його утворення і значення. Класифікація ґрунтів за механічним складом.
71. Ґрунти України. Ерозія та меліорація ґрунтів.

72. Географічні пояси та природні зони. Висотна поясність.
73. Природні зони України, їх характеристика.
74. Навчання природничої освітньої галузі у НУШ.
75. Компетентнісний підхід до навчання природничої освітньої галузі у НУШ
76. Специфічні принципи навчання природничої освітньої галузі.
77. Методи навчання природничої освітньої галузі, їх класифікація.
78. Словесні методи навчання природничої освітньої галузі.
70. Наочні методи навчання природничої освітньої галузі.
71. Практичні методи навчання природничої освітньої галузі.
72. Форми організації навчання природничої освітньої галузі, їх види..
73. Урок як основна форма організації навчання природничої освітньої галузі.
74. Екскурсії як організації навчання природничої освітньої галузі.
75. Матеріальна база навчання природничої освітньої галузі, її склад і значення..
76. Наочні засоби навчання природничої освітньої галузі.
77. Технічні засоби навчання природничої освітньої галузі.
78. Куточок живої природи як засіб навчання природничої освітньої галузі.
79. Географічний майданчик як засіб навчання природничої освітньої галузі.
80. Екологічна стежка як засіб навчання природничої освітньої галузі.
81. Будова рослинного організму.
82. Споріві рослини.
83. Гриби та Лишайники
84. Відділ Голоносітні рослини.
85. Відділ Покритонасітні рослини або квіткові рослини.
86. Підцарство Одноклітінні.
87. Тип Губки.
87. Тип Кишковопорожнинні.
87. Типи Плоскі, Круглі, Кільчасті черви.
88. Тип Молюски.
89. Тип Членистоногі.
90. Тип Хордові. Надклас Риби. Клас Кісткові риби. Клас Хрящові риби.
91. Клас Земноводні.
92. Клас Плазуни.
93. Клас Птахи.
94. Клас Ссавці.
95. Охорона рослин та тварин України. Червона книга України.

V. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Височан Л.М. Методика викладання природознавства : курс лекцій. Навчально-методичний посібник для студентів ОКР «Бакалавр» галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки: 102 Початкова освіта. Л. Височан–Івано-Франківськ : НАІР, 2014. 170 с.
2. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
4. Коцун Б. Б., Коцун Л.О. Вивчення рослин свого краю у гуртковій роботі. Авторська програма та методичні рекомендації до проведення занять. Луцьк: Друк П П Іванюк В.П., 2021. 44 с.
5. Коцун Б.Б., Коцун Л.О., Остапчук В.А. Природа Волині: навчально-методичний посібник. Луцьк : Друк ПП Іванюк В.П., 2021. 128 с.
6. Кукалець М.В. Методика викладання природознавства у початковій школі : навчально – методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студентів спеціальності «Початкова освіта». Львів: Новий Світ, 2013. 223 с.
7. Пинзеник М. Методика викладання дисциплін природознавчого циклу : навчально-методичний посібник. Київ : Кондор, 2018. 118 с.
8. Стахів Л.Г., Колток Л.Б. Методика викладання природознавства : матеріали до практичних занять та самостійної роботи студентів. Дрогобич, 2016. 120 с.

Додаткова

9. Андрусенко І., Котелянець Н., Агеєва О. Особливості реалізації змісту інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах Нової української школи URL: http://gramota.kiev.ua/pdf/ja_doslid_svit.pdf (дата звернення: 02.09.2023).
10. Бібік Н.М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. Київ: «К.І.С.», 2004. С.47-52.
11. Буднік С. В., Банзерук М. Теоретичні аспекти формування у молодших школярів пізнавальної активності на уроках «Я досліджую світ». *Педагогічний поступ* : матеріали І Всеукраїнського круглого столу, м. Луцьк, 15 листоп. 2021 р. Луцьк, 2021. С. 14–16.
12. Буднік С.В., Колосок А.М. Акваріуміст-початківець: навчальний посібник Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 198 с.
13. Волощенко О., Козак О., Остапенко Г. «Я досліджую світ» : підруч. інтегр. курсу для 2 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х част.). Київ : Світич, 2018. 128 с.
14. Воронцова Т.В., Пономаренко В.С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1 – 2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. пос. Київ.: «Алатон», 2019. 128 с.
15. Коцун Б. Б., Зінченко М.О., Буднік С.В., Махновець Н.В. Основи природознавства з практикумом. Методичні рекомендації до виконання лабораторних і практичних робіт спеціальності 013 Початкова освіта. Луцьк : ПП Іванюк В.П. 2019. 87 с.
16. Коцун Б.Б., Коцун Л.О. Основи навчального краєзнавства: методичні рекомендації до практичних занять для здобувачів першого рівня вищої освіти факультету педагогічної освіти та соціальної роботи. Луцьк, Друк П П Іванюк В.П., 2023. 46 с. Авторський внесок – 1,0 авт. арк.
17. Коцун Л. О., Кузьмішина І. І., Коцун Б. Б., Деркач В. В.. Флористичні дослідження екологічної стежки «Черемський заповідник» (Маневицький район, Волинська область). Природа Західного Полісся та прилеглих територій: зб.наук.пр. / за заг. ред. Ф.В. Зузука. Луцьк : Східноєвроп.нац.ун-т імені. Лесі Українки, 2019. № 16. С. 160–165.

18. Природознавство та методика його навчання : методичні рекомендації до проведення лабораторних робіт для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / укл. Б. Б. Коцун, Л. О. Коцун. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. 42 с.
19. Ткачук Т.С., Коцун Б.Б. Екологічна складова професійної діяльності вчителя початкових класів. *Молода наука Волині: пріоритети та перспективи досліджень* : матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «» (17 травня 2022 року). Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2022. С. 813-816.
20. K. V. Sukhomlin, M. O. Zinchenko, O. P. Zinchenko, V. S. Tepliuk, Y. V. Biletskyi, V. V. Ivantsiv, M. G. Biletska, L. V. Buslenko, V. V. Ivantsiv, S. V. Budnik The biology of *Simulium erythrocephalum* and *S. chelevini* (Diptera, Simuliidae): Morphological, ecological and molecular data. *Biosystems Diversity* 2022, 30 (1). С. 3–11.

Інтернет-ресурси

1. Всеукраїнський шкільний портал. URL: <http://www.school.ed.net.ua/> (дата звернення: 02.09.2023).
2. Міжнародний освітній фонд ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://www.ymf.kiev.ua/> (дата звернення: 02.09.2023).
3. Онлайн-тестування у школі: нові можливості сучасного вчителя. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-piznavalno-aktivnosti-uchniv-pochatkovih-klasiv-na-urokah-ukra-nsko-movi-63859.html> (дата звернення: 02.09.2023).
4. Освітній сайт «Освітянська мережа України». URL: <http://www.ednu.kiev.ua/> (дата звернення: 02.09.2023).
5. Освітній сайт «Шкільна освіта». URL: <http://www.school.edu-ua.net/> (дата звернення: 02.09.2023).
6. Острів знань. Освітній портал. URL: <http://ostriv.in.ua/> (дата звернення: 02.09.2023).